

**Historia De Vita, Moribus, Rebus Gestis, Studiis Ac
Denique morte Praedicatorum Lutheranorum, Doct.
Martini Lutheri, Philippi Melancthonis, Matthiae Flacii
Illyrici, Georgii Maioris, et Andreae ...**

Complectens ortum, progressum [et] incrementa, tum arcana plurima
hactenus non prodita, omnium penè huius temporis haeresum

... Vita ... Philippi Melancthonis. Matthiae Flacii Illyrici. Georgii Maioris, Et
Andreae Osiandri

Ulenberg, Kaspar

Coloniae Agrippinae, 1622

II. Lutheranismo imbutus Norinbergæ hebraicam linguam docet,
concionatorq[ue] ibidem, non multò post factus Albertum Boruſiæ Ducem
à fide Catholica abducit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65643](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65643)

ANNO
1496.

Habitus
corporis, &
ingenium.

Witren-
bergâ pro-
ficiscitur.

Eminentia
eius in hu-
maniori
litteratura.

Anno 1522.

II.
Noriberga
Luthera-
nismum
amplecti-
tur.

Lecturam
obit in mo-
nasterio
Augusti-
nenſium.

Câ. in vit.
Mel. p. 296.

ferrarium, cognomento Höſſman; quod cum filio litteris humanioribus iam excul- to displiceret, pro Höſſmanno ſeſe Oſian- drum appellauit. Erat Andreas homo te- tricus, ſædis moribus, vultu toruo, & facie luridâ, imo ſubnigra ad horrorem uſque, vt fabri ferrarij filium agnoſceres. Interim in- genio valebat plurimû; cumq; in patria pri- ma ſtudiorum fundamenta poſuiſſet, V Vit- tenbergam profectus eſt ad vberioreſ inge- nij culturam. In ſtudiis aſſiduus fuit & in- duftriſ, eaq; cepi incrementa, vt inter vi- ros doctos ſui temporis non inſimus habere- tur. Latinæ, græcæ, hebraicæq; linguæ cog- nitionem non vulgarem adeptus Lutheranæ Theologiæ myſteria ſimul, & inter primos quidē Lutheri diſcipulos imbibit: quanquā poſtmodum à Luthero eiusq; diſcipulis ſe- ceſſionem fecit, vt infra ſuo loco dicemus.

Cum verò Lutheranismi contagio longè lateq; ſe per Germaniam diffunderet, No- rinberga quoq; maturè, vel inter primas Im- perij ciuitates infecta fuit: quâ in re Oſian- der multum laborauit, licet ante annû 1524. in diuino cultu publicè nihil mutatum fuit.

Eſt in ea ciuitate monaſterium Auguſtinen- ſium, in quo Oſiander hebraicæ linguæ præ- cepta docuit, mercede ab iis acceptâ, qui docentem audiebant. Ita factum eſt, vt ob- famam eruditionis primariis in republi- ca viris innoteſceret; inter quos & Bilibal- dus Pirckheimerus fuit, vir ob doctrinam

eximiam & virtutū ornamenta celebris, qui litteratos omnes magno amore prosequeretur: Quanquam Osiander successu temporis plerosque, quibus propter acrimoniam ingenij atque eruditionem charus erat, rusticitate morum & ferocia quadam cum animi elatione coniuncta rursus abalienavit.

Iā verò quia facundiā valebat plurimum, & magno flagrabat Lutheranismi propagandi desiderio, laboratum fuit à primoribus civitatis, ut in Ecclesia D. Laurentij concionibus ad populum habendis præficeretur. Eam functionem an. 1522. mense Februar. ingressus est, & primam concionem habuit vigesimotertio eiusdem mensis die, in quem Dominica Sexagesimæ quam dicimus, tum quidem incidit, cum ex Evangelio Lucae parabola de semine solet explicari. Hanc verò nactus occasionem, in vulgus semina iecit novarum opinionum, quæ paulatim in publicam ab Ecclesia defectionem pullularunt.

Priusquam verò id fieret, Comititia Norinbergæ per absentiam Cæsaris habita fuerunt ann. 1522. quæ in annum usque sequentem extracta mense Martio primum exiuerunt. His Comitij inter reliquos Principes & Albertus Brandenburgicus interfuit, Friderici Ansbachici filius, Ordinis Teuthonici per Borussia Magister; Qui per hanc occasionem in colloquium venit cum Osiandro, propter doctrinæ famam iam tum celebri, ab eoque fraudulenter circumventus prima novitiæ

ANNO
1522.
Eius morū
rusticitas.

Concionator fit in
D. Laurētij
Noriberg.

Eius prima
Concio.

Comitia
Norinbergæ.

Albert. Borussiae
Dux
ab Osiandro
inficitur.

Chyt. in
Sax.

ANNO

1523.

Mutat ritū
& religio-
nem.

Ann. 1523.

religionis semina cupidè suscepit. Vnde re-
uersus domum, de mutatione rituum & re-
ligionis per Borussiam instituenda cogitare
coepit, cuius anno sequente 1523. sub visita-
tionis umbra factum est initium. Hoc verò
consilium dubium nō est, quin ab Oliandro
promanarit; cui non iniuria defectionem i-
stius Principis à fide maiorum, ab ordine
Teuthonico, ab Imperio Romano acceptam
ferimus.

III.

*Chyt. in
Sax. p. 325.
Ann. 1524.
Norinber-
ga mutat
religionē.*

Eius primi
autores.

Ab Episco-
po ad forū
citantur.

Sed frustra.

Cæterum cum animos hominū docendo
iam occupasset, & desiderium illis iniecisset
nouandorum rituum, tandem anno 1524.
mense Iunio in Ecclesijs Parochialibus No-
rinbergæ religio primum mutata fuit. Quam
ad rem non parum attulit momenti quorū-
dam ecclesiasticorum defectio, inter quos
primi nominis fuerunt Georgius Besslerus, &
Hector Bohemus, hic ad Sanct. Laurentium
præpositus, ille ad S. Sebaldum; quorum non
consensu modo, sed & opera studioque reli-
gionis mutatio fuit introducta. Ea res mouit
Bambergensem Episcopum ad cuius iurisdic-
tionem ecclesiasticā Norinberga pertinet,
vt citaret istos ad reddendam facti sui ratio-
nem. Illi verò, vt intentatam actionem elu-
derent, ad commune hæreticorum perfu-
gium delapsi, diuini Verbi laruam obijciūt:
Idq; ex Oliandri consilio, qui Lutheri placi-
ta Norinbergensibus obtruserat, honesto
Euangelij scripturæq; sacræ titulo, velut o-
perimento quodam obuoluta.

Cum